

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petič-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — O pravnih stvari, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ljudsko šolsko nadzorstvo.

Izvestno se mora naloga ljudskih šolskih nadzornikov prištevati najimennitnejšim in najvažnejšim poslom pri izobraževanju ljudstva. Šolskim nadzornikom izročena je v varstvo najsvetejši zaklad narodov, njegov zarod, njegov jezik, njegova blagost in njegova sreča. Blagor takim nadzornikom, kateri svojo težavno a imenitno nalogo brez sebičnih in slavohlepni namér le v korist naroda reševati umejo. Blagoslov božji in narodov spremljala jih bosta povsodi; njihovo plodno delovanje bode v zdravem in nepokvarjenem narodu našlo hvaležna srca in radosten spomin. A prokletstvo bode plačilo tistih, ki se niso brigali za srečo naroda, zatirali v sebi pravične čute, skrunili in zaničevali narodni jezik, samo da bi ustrezali kacemu „višjemu“.

Nij naš namen danes kritikovati poslovanje naših deželni in okrajnih šolskih nadzornikov, spregovoriti hočemo le o lastnostih, katere bi morali naši ljudski šolski nadzorniki imeti, da bi ustrezali vsestranskim zahtevam in naše narodno šolstvo privedli do pravega napredka. Vsak pozorni opazovalec šolstva lahko izpozna, da je hvalisanje naših liberalnih šolskih in političnih listov, govorečih o vrlem šolskem napredku, pretirano, da naše šolsko nadzorstvo in z njim vred narodno šolstvo hira za nevarno boleznijo, katera zna postati pogubna šolstvu in narodu, ako se ne bode kmalu skrbelo, da se odpravi. Slavna vlada, katera je težko krmilo državne ladije v roke vzela z devizo: „za blagor ljudstva“, naj sluša opravičene klice udanega jej ljudstva, naj skuša s pomočjo resnih, značajnih, za prospeh ljudstva vnetih šolskih nadzornikov napotiti narodno šolstvo v tir pravega napredka; naj si izbere take može, kateri bodo z neutrudnim vplivanjem pripomogli, da se zbegano učitelstvo zopet spravi pod praporom vzajemnega, zjedinenega prijateljskega delovanja, da se dá cesarju, kar je cesarjevega, Bogu, kar je božjega, in narodu, kar je narodovega.

Pri nastavljanju ljudskih šolskih nadzornikov naj bi se oziralo na to, da je šolski nadzornik

1. iz učiteljskega stanu, bodi si učitelj srednje ali ljudske šole. Cesar sam ne umeš, tega niti drugim povedati ne moreš. Kdor v poslu, kateri mu je v nadziranje izročena, sam nij strokovnjak, ta tega posla niti pri družih kritikovati ne more. Ljudsko šolstvo, katero celo izobraženi večkrat smatrajo jako lehkim poslom, ima v svojem bistvu mnogo skrivnih strani, katere le strokovnjak po dolgem poslovanju z natančnim opazovanjem najti more. Šolski nadzornik ne sme biti policijski organ, kateri bi učitelju le vedno za hrbtom stal in

pazil, ali učitelj določenih šolskih ur ne zanemarja, ali so njegovi spisi v redu ali ne in s kom občuje; on mora biti učitelju pri pouku prijateljski svetovalec, kateri mu sine ira et studio pove napake in po svojej praktičnej izkušnosti navede sredstva, s katerimi naj pouk zboljša. Njegova služba mu bodi sveta, naj je ne skruni s tem, da se poniža do zaničljivega licemerskega ovaduha.

2. vseobče izobražen in temeljito zveden v pedagogiki. Žalostno je, ako načelnik svojim podložnim pri vsakej besedi pokaže svojo plitvo vednost, ako mora mnogokrat sam sebi dajati testimonium paupertatis in s svojimi nepremišljenimi, nepotrebni zahtevami sebe in druge smeši.

3. domorodec in rodoljub. Šolskemu nadzorniku treba je poznati temeljito ljudske in šolske razmere, katerih se pa ne more naučiti iz knjig ali iz sovražnih liberalnih listov. Tu velja le lastna izkušnja. Posebno deželni šolski nadzornik bi moral v poštev jemati to, da se z nepotrebnim razširjevanjem šol našemu siromašnemu kmetškemu davkoplačevalcu ne nakladajo še težja bremena. Žalibože je v teku zadnjih let razširjevanje šol krenilo malo predaleč. Nastavilo se je po več učiteljev na mnogih krajih, kjer bi morebiti jeden ali dva zadostovala; nasproti pa je zopet na nekaterih krajih jeden učitelj, a preveliko število otrok. Vsa slovenska inteligencija želi, da bi se otroci kolikor mogoče veliko naučili; nihče bi se ne protivil pomnožitvi učiteljskih močij po ljudskih šolah in isto tako ne osemletnej šolske dobi, ako bi — poleg družih pogojev — naše ljudstvo bilo premožno, da bi si moglo najeti poslov, kateri bi mestu otrok opravljali domača opravila. Koliko je družin, katere bi potrebovale posle! A s čim jih plačati? Zato mora vsakako biti šolski nadzornik našega naroda sin, ki je mnogo let bival mej narodom in natanko vé za njegove potrebe in težnje. Iz srca bi mu moralo izvirati iskreno rodoljubje in izgledna ljubezen do narodnega jezika, o katerem bi moral pri vsakej priliki pokazati, kako zelo ga čišla in kolika briga mu je, da se temu jeziku pripravi najprvo in najčastnejše mesto v šoli. S kakim veseljem more učitelj gojiti v šoli prvi učni jezik, kako z navdušenostjo razlagati mladini, ako vidi, da njegovemu nadzorniku naš jezik nij všeči, da ga le-ta morebiti še ne zna!? In v nebo vpijoče nasilstvo je, ako se učitelju zaradi ljubezni do materinega jezika celo nasprotuje, ako se učitelj zaradi tega terorizira in preganja! Kako more biti učitelju tesno pri srci, če mu je mnogokrat prilika preveriti se, da imajo največji nasprotniki jeziku našega naroda prednost, akopram zanemarjajo svojo službo. Kdor pravi, da je rodoljub, pa jezika narodovega ne

spoštuje, je nesramen lažnik in izdajica svojega naroda.

4. strog a nepristransk in pravičen pa prijazen proti svojim podložnim. Njegovo nadzorovanje posebno pri poduku ne bodi površno, nego vso svojo pozornost naj obrača nanj. Strogo naj čuva, da se šolske postave kolikor mogoče natančno izpolnjujejo. Natančnost pa naj ga ne vodi v pedantično pretiranost. Po krajevnih razmerah naj tudi sodi šolski napredek. Za strankarsko politično agitacijo ne sme nikdar zmeniti se. Pravičnost in nepristranost morali bi mu biti zrcalo, v katerem bi ogledoval vse svoje delovanje na šolskem polju. Pri kvalifikaciji učiteljev ne smela bi ga nikdar voditi slepa politična strast; sodi naj učitelja samo po njegovem delu v šoli, po marljivosti, naobraženosti, po vedenji mej občinstvom. Proti učitelju naj se obnaša s pravo, ne hinavsko prijaznostjo; rad naj ga podpira v njegovem težkem poklici in naj mu ne preti za vsako malenkost z ovadbo in disciplinarno preiskavo. Nikdar naj ne bode ošaben; učitelju naj ne kaže onega vojaški — strogega uradnega obraza; smatra naj ga svojim prijateljem, svojim soradenikom. Nij se bati, da bi si upal kateri učitelj prestopiti meje podrejenja, ako si nadzornik zna svoje obnašanje prav uravnati.

5. v kmetijstvu izurjen. Zboljšanje materialnega stanja našega kmeta postalo je dnevno vprašanje, katero reševati je nekoliko tudi naloga našega narodnega šolstva. Zvedenost nadzornikova v tej stroki mora biti poznata; iz tega bi mu izviral vpliv posebno na šolske občine in merodajne ljudske faktorje. Občine bi brez posebnega siljenja šolam naredile vrte, v katerih bi se s početka podučevalo v sadjereji, a polagoma prešlo tudi na druge stroke kmetijstva. V resni preudarek naj bi bil občinam in slavnej vladi posebno zadnji ukaz deželnega šolskega sveta o nemškem poduku v večrazrednicah; kajti v mnogih krajih se zdaj v kmetijstvu podučevati ne bode moglo, ker učitelju ne bode ostajalo nič časa. Da se je večina naših nadzornikov za povzdigo poljedelskega počuka premalo brigala, je pač nevesela resnica; brž ko ne pa niso brigali se zanj, ker sami niso imeli veselja do njega in ker njih vpliv pri ljudstvu nij bil izdaten.

6. prijatelj z duhovščino. Naša duhovščina nij tako „črna“ niti tako sovražna šoli, kakor vpijejo njeni protivniki, ki bi jej radi odpustili vse grehe, če bi ne bila — narodna. Kdor pozna naše razmere, ve, kako je po deželi. Kjer se učitelj z duhovščino ne prepira in je v šoli ni zunaj šole ne grdi, tam duhovščina nij zoper šolo, nego jo rada podpira in z veseljem deluje pri vzgoji otrok v smi-

slu novih postav; nikdar jej ne odteza svoje podporne roke. A kjer se je učitelj ščuval proti duhovščini; kjer je v svojej neumnej prevzetnosti zahteval, da bi se mu duhovščina klanjala; kjer so gg. šolski nadzorniki duhovščino popolnem prezirali kot nepotreben faktor šolske vzgoje: tam je duhovščina prav imela, da je obrnila šoli hrbet, ter prepustila vso odgojo preučenim takim učiteljem, ki so, nikomur pokorni in opiraje se na rame svojih nadzornikov, v bedastej nepremišljenosti večkrat tako daleč spozabili se, da so duhovna pred šolsko mladino in pred ljudstvom grdili ali smešili! Ljudski šolski nadzorniki bi morali biti si v svesti, da je duhovščina imeniten faktor narodne šole, s katerim treba računati, ako hočemo, da bode ljudsko šolstvo prinašalo mnozega in zdravega sadu.

Zbirajmo, združujmo vse poštene sile, katerim je pri srci naš narod, vprezimo jih, da na pravi pot pride in na njem ostane nova naša šola. Veseli bodimo vsacega, kdor hoče — vleči!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. septembra.

Zdaj pa so kar odločno in očito jeli govoriti **ustavoverci**, kar očito pripovedujejo, da njim nij za jednoto države, marveč oni hote le skrbeti za se. Zadnja „Dt. Ztg.“ kar naravnost pravi, da se nadalje ne bodo menili ustavoverci za državno jednoto, za to naj se meni, komur se ljubi, kogar veseli. Sicer smo vedeli uže zdavna, da tem ljudem nij dosti do obstanka, do cvetu Avstrije, saj so uže tudi večkrat dejali: „Avstrija mora biti nemška ali pa je ne treba.“ Tudi smo uže slišali govoriti v državnem zboru izdajske govore, govore, ki so očito delali propagando za Nemčijo. Taki so ti ljudje. Naj pa še skušajo mej svet trositi fraze, da je „nemško“ in „avstrijsko“ jedno in isto. Dovolj so jasno pokazali svojo barvo.

Viteški **Ogri** jeli so se prav po nravi svojih pradedov obnašati. Povsod, kjer le zasledijo malo magjarsko učilnico, takoj jo preustrojijo v magjarsko, in imena, ki se drugače glasijo kot magjarski, pomagjarijo. Prosit! Če jim bode pa tako počenjanje in zatiranje družih narodnostij, ki živijo v Ogrskeji in so močnejši kot Ogri, obrodilo pričakovan sad, o tem zelo dvomimo. Saj nam zgodovina kaže, da se narodi le nekaj časa dadó zatirati, naposled jim je vender dovolj in gorje tiranu, ko raztrgajo robovi verige.

„Obzor“ govoreč o žalostnih razmerah, v **Bosni in Hercegovini** pravi, da je istina, da so mohamedanci nezadovoljni, ali mnogo bolj nezadovoljni so pa kristijani obeh veroizpovedanj zaradi prevelikih davščin, samo da se oni ne pritožujejo očitno in na glas kakor mohamedanci, oni jadikujejo in si le mej seboj tožijo svojo bedo. Potem pa konča „Obzor:“ Vladavina magjarsko-njemačka, dospjela je dakle nakon tri godine okupacije da je u 6 kotara morala proglasiti vojnički prieki sud, a to će morati učiniti i u zborničkom okružju, gdje takodjer već nekoliko mjeseci krstare hajdučke čete, koje svaki čas po kojega imu čnijega posjednika ili trgovca ubijaju, a u krajini zatvara ugledne Turke. I u Beču još neotvaraju oči i nevide, da današnjom birokratičkom uparavom, koja je skroz nenaravna za ondašnje odnošaje, idu u susret neproračunljivim neprilikam. Mi koji smo dosta svjetovali i odgovarali od uvedenja onakove uprave, koja je neumoljivo morala sve razrede učiniti nezadovoljnimi, bilježimo danas samo fakta, koja našu predvidjavnost podpunoma opravdavaju.

Vnanje države.

O shodu **ruskega** cesarja z nemškim **cesarjem Viljemom** v Gdanskem piše „Journ. de Petersbourg“, da je ta shod naravna posledica dogodjajev. Željo po škodu je

rodil nesrečni dan 13. marca. In zdaj je ravno najboljša priložnost temu shodu, ker je nemški cesar na ruskej meji navzočen pri vojaških vajah. Ta shod kaže prijazno mišljenje obeh držav in monarhov. Ta shod bode zopet pokazal, da je mej Rusijo in Nemčijo popolno sporazumljenje, da se bode še dalje ohranilo in bode porok mirnemu razvijanju in varnosti narodov. Vladarja bosta le malo ur skupaj in Bismark bode tudi zraven, da pozdravi ruskega carja.

Kakor se skuša Francija razširiti v Afriki, tako **Rusija** v Aziji. Znano je, da je dolgo se reševalo vprašanje o Kulči. Zdaj je končano. Rusija se je pogodila s kitajsko vlado; po tej pogodbi plača Kitajska Rusiji devet milijonov rubljev, Rusija ima tudi pravico nastaviti po vsej Mongoliji, Manžuriji in vzhodnjem Turkestanu konzule, ki bodo skrbeli za rusko trgovino; ruska trgovina je tu popolnem prosta, Kitajci ne smejo zahtevati nobene carine. Rusija pa bode pripustila Kitajcem večjidel Kulče. Tako se je mirnim potem rešilo zelo komplicirano vprašanje.

Italija snuje novo vojsko in na jako čuden način. Načelnik tej vojski je Menotti Garibaldi, on je imenoval častnike. Te vojsko sta odobrila kar ministr za notranje zadeve in pouk, ne meneč se za vojnega ministra. Nu, to so lepe razmere v Italiji. — Italija gleda ljubosumno v Afriko, tu bi si ona rada poleg Francije kaj pridobila, a sama je preslaba, zato skuša zaveznika dobiti v Avstriji in Nemčiji.

Francozi postopajo v **Tuneziji** odločno. Sklenili so, da zasedejo vse vtrjene kraje v mestu Tunisu. Kmalu pa dojde še tja iz Francoske 1200 mož in provijanta za 15 dnij in streljivo.

V **Irski** je jelo zopet postajati nemirno. Skoro vsak dan se dogodi kak krvav pretep mej policijo in prebivalstvom. Tako so se sprejeli v nedeljo zvečer v Limericku vojaki in prebivalstvo; priti je morala policija, da je naredila mir z orožjem, policija je streljala in tako je bilo 15 osob ranjenih, dve tako nevarno, da ne bosta ozdraveli.

Dopisi.

Z Notranjskega 7. sept. [Izv. dop.] (Slovesna desetletnica narodne čitalnice v Loži.) Prav res ne trdim preveč, ako zapišem, da ga nij mesta mej Slovenci, ki bi bil na vse strani po dolzem in širocem: gospod, trgovec, obrtnik in oratar tako ponosno narodno zaveden, kakor je naš stari Lož. Ljudje so tu sicer bolj skromni ter ne raznašajo te lepe lastnosti vsak hip mej svet. Tako lepo mirno, složno vsak po svoje izvršuje navadno svoj vsakdanji posel. Ali kadar jih pokliče kakšna narodna dolžnost in kakšno narodno podjetje, vstanejo ter se oklenejo vsi kot jeden mož! Le poglej statistiko volitev, odkar imamo tako imenovano ustavno življenje, in ne najdeš izdajalca mej Ložani, niti kimovca ni mlačneža ne: vsi volijo izgledno disciplinirano z jednim glasom, kakor terja narodna stvar. Za časa burnega idejalnega navdušenja mej nami, za časa taborov je ložka zastava vedno številno krdelo vodila vragom pričevat, da smo „tukaj“. In zdaj za časa bolj tihega, resnega delovanja je zopet Lož mej prvimi kraji, ki z besedo in dejanjem podpira vsako narodno prizadevanje; jako pošteno se je obnesel zadnjič pri notranjskem narodnem prazniku.

Pravo in prvo ognjišče, katero Ložanu neti in krepki narodno zavest, vir, kjer zajema novih narodnih močij, je „čitalnica“, ki ravno v nedeljo 11. dan t. m. obhaja svoj desetletni god narodnega življenja. Njena zgodovina ti ne kaže samo starost in leta, nego čvrsto krepkost in uspeh. Kako razumno se je uže v njenih prostorih igralo, kako s pridom bralo in govorilo, kar koristi v našem času gospo-

darju, trgovcu itd., in kako se je sicer mej petjem in drugim veseljem razširjala domača olika! Da to niso puhle fraze, da je to istina, razvidiš takoj, ako pregledaš program za desetletnico v prihodnjo nedeljo. Lepi zbori se vrsté s četverospévi in te vežejo vkup samospévi, glasovir, gosli, trio ž njimi, govori itd. — vse se tako lepo in primerno umestuje. Zatorej je društvo, katero je zmožno takšne programe izvrševati, na trdnih nogah in se je kaj izučilo! Ložka čitalnica napravlja redno vsako leto in svojim močem primerno narodne veselice, ki jej delajo čast ter jej širijo dobro ime. Sijajnejše pa nij še bilo do zdaj, kakor obeta, da bode desetletnica! Trudoljubivi odbor in požrtvovalne izvrševalne moči pa zaslužijo po pravici, da jim ta dan svojo hvaležnost priznamo z obilo udeležbo, posebno, ker je čisti dohodek veselice odmenjen „Jurčičevej ustanovi“. Popotno palico v roko torej v nedeljo in mej domače Ložane! Kaj pa, ko bi se tudi vi, dragi rojaci, tam óno stran: krog Blok, Sodražice, Ribnice itd. spravili iz domačega ozidja ter si naš Snežnik bolje blizu ogledali v prid plemenitej „Jurčičevej ustanovi“?! N.—

Iz Celja 7. septembra. [Izv. dop.] Pred kakimi 14 dnevi je donesla „Cillier Zeitung“ neki članek iz Maribora, kateri se je pa se vé da pisal v Celji, in v katerem je bilo rečeno, da bode v Mariboru v deželni zbor zopet voljen znani dr. Duhač, da bode zastopal v deželnej hiši v Gradci spodnje štajarske Nemce in bode bruhal in odrihal po Slovencih.

Ta članek se je posebno odlikoval s tem, da je o Slovencih izredno razžaljivo govoril. Čudno se je takrat marsikomu zdelo, kako da državno pravdnštvo ne zapleni takega lista, v katerem se narod ščuje zoper narod. In glejte, kaj se zgodi! C. kr. okrajno glavarstvo je dobilo iz Gradca od c. kr. namestništva in to se vé da z Dunaja ukaz, pozvedeti in natanko poročiti, je-li dobilo c. kr. državno pravdnštvo dotični list „Cillier Zeitung“ ali ne. Ako je c. kr. državno pravdnštvo list dobilo, je bila njegova dolžnost, dotični list takoj zapleniti; in dobilo ga je, to stoji „črno na belem“. Pa zakaj se list nij zaplenil? To je zdaj vprašanje, katero se nam nehoté stavi. Tiskovni referat pri tukajšnjem c. kr. državnem pravdnštvu je imel prej državnega pravdnika namestnik g. Schwinger, kateri je jedenkrat „Cillier Zeitung“ zaradi nekega surovega članka o grofu Taaffeju zaplenil. Gospod državni pravdnik Duller se je bil menda zbal svojih političnih prijateljev in sam osobno prevzel tiskovni referat, misleč, da bo nemčurstvo laglje cvelo, če se bo godilo to pod njegovim krilom. In tako se je zgodilo, da omenjeni list nij bil zaplenjen; gospod Duller ima zaradi tega slabo vest. Pričakuje se zdaj od zgoraj grozen „Donnerwetter“ (Pa ne bo take sile! Ur.) in g. Dullerja zna doleteti jednaka osoda, kakeršna je doletela državnega pravdnika na Češkem. (? Ur.) Tukaj se uže kombinira, da pride g. Duller iz sredine svojih preljubih celjskih kazinskih bratcev v Novomesto na mesto upokojenega gospoda Logarja. In kdo bode naslednik g. Dullerjev v Celji! Tudi o tem se govori uže, da pride na njegovo mesto — gospod iz Celovca.

Izlet pevskega zbora ljubljanske čitalnice na Bledsko jezero.

(Konec.)

Pihlja po drevji tihi
Večerni veter že
Ti siliš pa od mene,
Te solze ne držé.

Po raznovrstnej zabavi snide se pevski

zbor, ki je bil za jedno uro „razpuščen“, na obed pri Jelkarji, kajti tu je veljalo: „Svoji k svojim“. G. Jelkar, po domače Hudovernik, nij le samo pošten narodnjak, ampak vrhu tega izvrsten gostilničar. Preskrbel je kaj okusno jed in dobro pijačo, katera je uže suhim pevskim grlom ravno najpotrebnejša bila. Da mej obedom nij manjkalo petja, raznovrstnih napitnic, resnih in šaljevih govorov — se samo ob sebi razumeva. Posebno šaljev bil je govor nekega pravnikarja, ki je govoril o pravdi za Bledsko jezero, koje je ravnokar finančna prokuratura v dveh instancijah izgubila. Lastnina „bisera Slovenije“ lahko marsikoga mika, tako tudi erar, če ga prav hlastno poželenje 500 gld. velja. Po napitnici krasnim Gorenjkam prišel je od „generalnega štaba“ strog ukaz. Pevci omolknejo in verno poslušajo adjutanta, ki nazznanja, da je izlet na grad odpovedan in ob 3. uri odhod k Petranu zapovedan. Kaj je storiti? Najbolje — ubogati. Pevci se vstopijo na vrtu v kolo in zapojó „Pevsko popotnico“. To nij bilo dobro, kajti ploskanja in zahtevanja, da se pesen ponovi, ni konca ni kraja. To je spravilo pevski zbor v sitno zadrego, kajti čas je bil oditi k Petranu, ura je ravnokar tri odbila in — povelje za odhod je bilo strogo. Vender zapojó pevci mej nebrojnimi „živio“-klici moški zbor: „Jaz sem Slovan z dušo s telom“ in to — je bilo zopet napačno, kajti občinstvo nij dalo preje miru, da je videlo, ka se pevci zopet k petju pripravljajo. A strašno so nas prevarili ti „ljubljski slavčki“. Zapojó namreč: „Pridi Gorenjč“ in pevajoč — odidejo, kar jim zabraniti nijsmo bili v stanu.

Pri Petranu so bili uže vsi prostori zasedeni, le velika miza za pevce bila je še prazna. S prijateljem hočeva sestri k navedenej mizi, ali to nam zabrani natakariča z besedami: „Nix do, dös is fiar d' Sänger“. Mej tem pa res pridejo „d' Sänger“, od vseh krajev najsrčneje pozdravljeni. Hajdrihovo „Morje adrijsko“ provel je pevski zbor tako dovršeno, da je moral pesen trikrat ponavljati, ravno tako moški zbor „Lovačka“. Posebno se je petje dopadalo navzočnim c. kr. častnikom. G. ml. Schmigtz ostal je blizu pevcev na jezeru cele pol ure in z veseljem poslušal krasno petje. Z obraza se mu je videlo, da fmu slovensko petje prav dopada. Radi bi bili še ostali pri Petranu, ali pevci so morali odriiniti, kajti pihljaj je uže večerni veter in opominal na odhod. „Ljubljana“ je uže četr ure čakala na svoje vesele goste.

Po jezeru zopet odmeva pesen za pesnijo in čestokrat so čule gore in bregovi, da sinovi Slave jemljejo slovo. Ob 6. uri zvečer bil je napovedan odhod od Jelkarja v Lesce. Pri Jelkarji še jedenkrat pevski zbor proti nepozabljivemu jezeru obrnen zapoje: „Pozdrav Bledu“ in potem se poda peš k g. Goljaševemu „Triglavu“, kjer ga cela Radovljica pričakuje. Mej umetelnim ogajem, urejenim po g. Goljaši mlajšem pevski zbor ne prestando poje, burno pohvaljen. Posebno se je dopadala šaljiva pesen: „Pastarica“. Ali čas hiti nevzdržno in treba se je pripraviti za odhod na kolodvor. Na kolodvoru naredil je pevski zbor gospé narodnega uradnika zastaveničko, pri katerem se je posebno odlikoval kvartet: „Luna sije“. Zadnjo pesen „Domovina“ je komaj pevski zbor dokončal, ko je tretjikrat odklenkalo in nemili vlak odpeljal nam je drage goste, vrle pevce v belo Ljubljano nazaj. Da bi nas kmalu zopet obiskali — na svidenje.

Izlet čitalničnih ljubljanskih pevcev na Bledsko jezero ostal bo vsakemu v najblažjem spominu, posebno pa nam, ki smo včeraj doživeli najveselejši dan na Gorenjskem.

V Bledu 5. septembra 1881.

drd. Št.

Domače stvari.

— (Konfiskacija) številke 198. „Slov. Nar.“ od 1. t. m. je c. kr. deželna kot tiskovna sodnija potrdila po nasvetu državnega pravdnistva. Članek „Razmere in muke primorskih Slovanov“ se je pregrešil zoper javni mir in red po § 300 k. z. — „Lieb' vaterland, magst ruhig sein . . .“

— (V ljubljanskej deželnej bolnici) je — po odhodu gosp. dr. Zupanca — izpraznjeno še drugo mesto sekundarija s plačo 400 gld., remuneracijo 200 gld., prostim stanovanjem svečavo in kurjavo.

— (Sirotinska ustanova) Helene Valentinke, znašajoča 84 gld., se bode zdaj delila mej sirote, ki so rojene v tukajšnji frančiškanskej župi in 15. leta še nijso izpolnile. Prošnje je do konca tega meseca izročiti ljubljanskemu mestnemu magistratu.

— (Gospod dr. vitez Schöppl) je v 5. t. m. zapustil Ljubljano. Njegova obitelj pojde kasneje za njim, tukaj ostane le gospoda dvornega svetnika sin, ki je — stoprav dovršivši pravoslovno učenje — vstopil pri tukajšnji c. kr. finančnej prokuraturi.

— (V Malega Šmarina praznik) je bil tako krasen dan, da malo taci. Zato je vse vrelo iz mesta. Na Gorenjsko se letos še nikoli nij peljalo toliko ljudij kot zadnji četrtek. Razen navadnih vlakov je šel ob 1/2 8. uri zjutraj poseben vlak v Lesce, od koder se je vrnil ob 1/4 10. uri zvečer. Samo s tem izrednim vlakom je neki prišlo nad 600 ljudij. Včeraj smo imeli pravo aprilsko vreme. Solnce je sijalo in dež je šel, da je bilo veselje!

Prošnja za Janežičevo „Cvetje“.

Res prava težava je s slovenskim berilom na gimnaziji v 7. in 8. razredu. Če hoče človek kaj spremeniti za čitanje, pa nema dotičnih knjig. Kolje izhajalo Janežičevo „Cvetje“, imeli smo tukaj nad 40 naročnikov, zdaj pa so se vse te knjige razpršile, imamo samo 3 eksemplare.

Tisti gospodje, kateri so onih let študirali na novomeškem gimnaziji — pa tudi drugi — prošeni so prav uljudno, naj blagovolijo poslati:

a) Sofoklov Ajant (poslovenil M. Valjavec, l. 1863.);

b) Viljem Tell (poslovenil Cegnar 1862.);

c) Marija Stuart (poslovenil Cegnar 1861.).

Rad bi spravil skupaj vsakega kakih 10 eksemplarov. — Bodi si, da častiti gospodje posodijo na jedno leto, bodi si, da prodajo, naj zapišejo ime na knjigo, naznanijo pošto dotično, ter blagovolijo poslati v Novomesto. P. Ladislav Hrovat.

Razne vesti.

* (V toplice mora iti!) Pred sodnijo v Bukureštu vršila se je ta-le dogodnica. General Cornesco imel je soprogo, ljubil jo je, a vender je nij pustil iti v toplice; soproga pa je bila družih mislij, šla je pred pravičnega sodnika in vložila tožbo proti svojemu soprogu, ker je na noben način nij pustil v toplice, da si bi jih tako zelo potrebovala, revica. Učeni trije zdravniki oddali so svoje mnenje in spisali ji spričevala in dejali, da trpi na sušici

in zato mora iti v toplice v Gleichenberg; ta spričevala pa je pravičnemu sodišču pokazala in ga ponižno prosila, naj obsodi moža in izreče: Gospod Cornesco je dolžan plačati 3000 frankov, katere potrebuje njegova soproga, da se ozdravi v toplicah v Gleichenbergu. Dolgo se je vršila razprava. Ljubeznjiva soproga je dejala, da ne zahteva nič nepravičnega in oblike so jo solze. Svojemu možu prinesla je v hišo letni dohodek tisoč ducatov in torej misli, da ima pravico zahtevati to malenkost, 3000 frankov, da zopet dobi zdravje. Soproog je obstal, da mu je generalica prinesla tisoč ducatov, da se pa njen oče nikdar ne zmeni za to, da bi mu jih izplačal; njemu da je torej nemogoče, poslati soprogo v toplice, da-si vroče želi, da bi ozdravela in mu lajšala življenja bremena. Po dolgih debatah pro in contra pčtegnil se je visoki sodni dvor nazaj in po poluurnem posvetovanji izrekel naslednjo razzsodbo: „Glede na uzroke, izražene v razzsodbi, se gospé generalici Cornesco dovoljuje, da sme kontrahirati dolg 2000 frankov, ki se imajo zavarovati pri dohodkih njene dote. Pravo provizorne eksekucije te razzsodbe se daje tožiteljici“. Pri razzglasitvi razzsodbe je gospod general skoro okamnel, gospé generalici pa se je žarilo veselja oko in zmagonosno je zapustila dvorano.

* („Kunšten“ doktor.) Na parobrodu mej Doverjem in Calaisom zboleli so vsi potovalci na morskej boleznj in občutili hude bolečine. Mej temi obolelimi bila je tudi mlada krasotica, ki je posebno zelo trpela na tej boleznj; vsi so jo milovali, prinesli so jo na krov. Najedenkrat stopi pred njo nekoliko bolj priletan gospod rekoč: „Kaj bolna, krasotica moja!“ in dal je revici kugljico. Krasotica je sprejela njegovo ponudbo in — nekaj minut pozneje bila je uže popolnem zdrava. Umeje se, da so vsi potovalci hoteli si kupiti tako čudovitih in naglo zdravečih kugljic. On pa jim je dejal, da je tej bolnici da' zadnjo, a ko pridejo v pristanišče hoče jih vsem prodati, kolikor bodo želeli. Prišli so v pristanišče. V jednom trenutku razzprodal je zalogo 600 škatlic po 6 kugljic za 12 frankov. A kako jih je opeharil. Bile so kar navadne kugljice in nobena nijso ozdravile. Ona krasotica pa je bila v zvezi s tem sleparjem.

* (Letnica 1881), pravijo da je račun-ska čudežnost. Če namreč posamezne številke soštevaš ali odštevaš, ali deliš, povsod naletiš na številko 9. Tako soštevanjem 1 in 8 dobimo 9; 8 in 1 je 9; 1 + 8 + 8 + 1 = 18, to je 2krat 9; 18 + 81 = 99, zopet 2krat številka 9. Če odšteješ 18 od 81, boš dobil 63; soštej številki 6 in 3 bo 9, ali s soštevanjem 1 + 8 = 9; dalje v 63 je 9 zapopadeno 7krat, t. j. 7 × 9 = 63. Ako 81 razdeliš z 18, boš dobil 4, ostalo bo še 9. Podobna prikazen bila je zadnjič leta 1863, samo da ona letnica ima še 9 večkrat v sebi. Ako namreč mej seboj poštevaš vse posamezne številke 1 × 8 × 6 × 3 dobiš 144, dobljene številke pa soštej 1 + 4 + 4 = 9; če 1863 razdelimo z 9, bode 207, te tri številke soštete storijo zopet 9, t. j. 2 + 0 + 7 = 9. — Še drugo redkost opazimo pri letnici 1881. Ako jo gledaš od strani ali jo na glavo postaviš, njena vrednost se ne bo spremenila. Ta posebnost je zadnjič bila leta 1111, a predzadnjič leta 1001; prvič bo se ta prikazen povrnila še le leta 8008, potem 8118 in 8888, ker na ta način zamoremo previjati samo znamenke 0 in 1 pa 8. — Tako čudežno sestavljajo tudi letošnji rojstni dan našega svitlega cesarja. Če namesto besede meseca „avgusta“ napišemo številko 8, kar pomenja 8 mesec v letu t. j. da se namesto „18. avg. 1881“ postavi „18.8.1881“, potem izpustimo pike dobimo 1881881. Beri to številko zgoraj ali zdolaj, od desne ali leve strani, ona ostane ista. V zdanjem stoletji sta izmej 36.525 dnij samo še 2 dneva s tako lastnostjo, namreč 10. avg. 1801 (10. 8. 1881 = 1081801) in potem 11. avg. 1811 (11. 8. 1811 = 1181811). Podobno je bilo 8. avg. 1188 (8. 8. 1188 = 881188). Za 18. avg. 1881 sledeči taki dan, ki ga od 4 strani jednako beremo, bode čez 6130 let 1. okt. 8011, t. j. 1. 10. 8011 = 1108011. To je zanimiva sestava, ki zdaj roma po časnikih.

Slavno uredništvo se uljudno naprosi, na podlagi § 19. tiskovne svobode, v Vaš velece-
njeni list sprejeti sledeče

Postano.

V „Slov. Nar.“ od 31. avgusta št. 197 se nahaja dopis „Iz podobčine Križna gora pri Colu“, v katerem nekdo v imenu ondašnjih posestnikov (?) našega župana g. Maksa Žgurja napada, ter mu očita raznotere soseskine zanemarjenosti. Ker nam je pa na časti cele soseske, kakor tudi zdanjega župana, kateri je vsega spoštovanja vreden mnogo ležeče, zato-
rej odgovorjemo na oni dopis sledeče:

Nikakor nij resnično, da bi bile po tri-
letnem službovanji g. Maksa Žgurja soseskine reči v takem neredu, kakor g. dopisnik trdi. Nij resnično, da bi bil g. Maks Žgur župan-
stvo le zaradi zboljšanje 50 gld., ter proti temu prevzel, da bi zanemarjene stvari, o ka-
terih nam nij nič znano, v red spravil. Da temu nij tako, nam je dokaz, ker smo uže pri
prvej volitvi župana zvikšali službovanje za 50 gld., a g. Maks Žgur uže tistikrat nij ho-
tel županstva prevzeti, in še le pri zadnjem vo-
litvi je na splošno željo nas podpisanih, ka-
kor tudi ljudstva, županstvo zopet prevzel.

Zboljšanje službovanje za 50 gld. pa ne
pride njemu, ampak njegovemu tajniku v ko-
rist. Tudi nij resnično, da bi bil kateri v od-
boru zoper svojo izvolitev za župana agitiral,
vsaj nam nij znano, ker g. Maks Žgur je bil
pri zadnjem volitvi jednoglasno izvoljen; torej
se nij bilo nobenemu treba bati, da bi ga do-
letela ta čast.

Javno pa izrečemo, da imamo popolnoma
zaupanje v delovanje g. Maksa Žgurja, kot žu-
pana, ter želimo, da bi nam tudi nadalje jed-
nako pošteno županstvo vodil, kot dozdej.

Na Colu dne 4. sept. 1881.

Miha Puc, Janez Baic,
svetovalec.

Janez Bjsiak, Franc Puc, Franc Krušca, Franc
Pregl, Matjes Košman, Franc Hladnjak, Kasper
Bajc, Marko Bjsiak, vse podpisal, Janez Bjsiak,
Anton Smerdu.
odborniki.

Slavno uredništvo se uljudno naprosi, na
podlagi § 19. tiskovne svobode, v Vaš vele-
cenjeni list sprejeti sledeče

Postano.

V obrambo na dopis v „Slov. Narodu“ od
31. avgusta št. 197. Iz podobčine Križnagora
pri Colu.

Nekdo si je vzel prostost, da je v ome-
njenem članku napadal v imenu več tukajšnjih
posestnikov našega nam vsem priljubljenega
ter obče spoštovanega župana gosp. Maksa
Žgurja, ter ga v našem imenu opozorjeval na
razne zanemarjenosti, katere bi bil jedino le
on, kakor g. dopisnik trdi, prouzročil. Ker nam
vsem sosesčanom Križnagore nij bilo o tem
dopisu nič znano, ter sploh dozdanjemu županu
nikakeršnih nerednostij očitati ne moremo,
zatorej očitno naznanjamo, da gori omenjeni
članek nij bil v našem imenu pisan.

Tudi nazanjamo, da nam je bil dan vo-
litve vsem znan, da se je nijsmo morali ude-
ležiti vsi zarad uzrokov, ki je bil gotovo le
zaradi opravil.

Sploh pa želimo, da bi se dalje nihče ne
vtikal v naše zadeve, zlasti pa v našem imenu
dopise v „Slov. Narod“ in drugi časnik odpo-
šiljeval.

Križnagora, dne 4. septembra 1881.

Anton Hladnik, Janez Bizjak, Janez Reic,
Gregor Leban, Franc Hladnik, Jarni Zgouc,
Marko Wončina, Jakob Cesen, Anton Kaučič,
Mihael Hladnik, Štefan Bizjak, Franc Podgor-
nik, Jožef Mikuš, vse podpisal Anton Hladnik.

Umri so v Ljubljani:

5. septembra: Simon Slapničar, gostič, 80 let,
Hradeckijeva vas št. 33, za marazmom.
7. septembra: Jožef Štrukelj, mesarjev sin, 9
mes., Poljanska cesta št. 25, za drisko.
V deželnej bolnici:
4. septembra: Marija Talar, delavčeva žena, 38
let, za epilepsijo. — Jera Knifec, gostija, 45 let, za
vodenico.

Za ubozega čevljarja.

so dalje darovali:

Gosp. Jarnej Žitnik	2 gld. — kr.
„ Alojzij Kunst	1 „ — „
„ Matija Permč	1 „ — „
„ Jakob Škrbinc	1 „ — „
„ Horwat	— „ 50 „
„ I. N. Horak	1 „ — „
Gospa Mally	3 „ — „
Stirje neimenovani gospodje	2 „ — „

Daljna darila rado sprejema „opravništvo „Slo-
venskega Naroda“, in jih odpravlja na dotično mesto.

Tujci.

9. septembra:

Pri **Stonu**: Ruprecht iz Celja. — Freund, Bor-
genicht, Himelbauer z Dunaja. — Schustala iz Nessel-
dorfa.
Pri **Mallči**: Kren iz Ribnice. — Hasse iz Čolna.
— Zinauer iz Celja. — Müller iz Prage. — Miklič iz
Radovljice.
Pri **avstrijskem cesarji**: Trogar iz Beljaka.

Dunajska borza 9. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld. 75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	50
Zlata renta	93	85
1860 drž. posojilo	131	—
Akcije narodne banke	882	—
Kreditne akcije	351	30
London	117	85
Srebro	—	—
Napol.	9	35
C. kr. cekini	5	59
Državne marke	57	50

Št. 4938.

(517)

Sekundarski službi.

V ljubljanskej bolnici se dve sekundarski
službi oddasti.

Prošnje za ti službi naj se pošljejo do
30. septembra t. l. vodstvu bolnice.

Od deželnega odbora kranjskega,
v Ljubljani, 6. septembra 1881.

Šolske knjige

za vsa tukajšnja učiteljišča, kakor tudi za kranjski
gimnazij, najnovejše izdaje in antikvarne, trpežno ve-
zane po najnižjih cenah imam v zalogi in ob jednem
zalogo **šolskih potrebščin** priporočam

J. Giontini,

(510—2) Mestni trg št. 17.

N. B. Kupci vseh knjig za jeden razred dobijo
„knjižico za učence v Ljubljani“ zastonj.

Podpisani učitelj plesu naznanja čestitemu ob-
činstvu, da uči na svojem

plesišči,

Starl trg št. 15, I. nadstropje,

poleg mnogo drugih plesov tudi „Kolo“ in „Slo-
vanko“. Za **otroke** odprem poseben kurz ob
vtorkih in četrkih od 5. do 6. ure zvečer.

Z odličnim spreštovanjem

Kajetan Doix,

(516—1) učitelj plesu.

PREVIDNOST!

„Brzi tiskár“

D. R. P. Št. 14.120.

je **jedini patentirani** prepisovalni aparat s po-
močjo tiskarske barve.

Ta izdeluje po **suhem** potu brez tiskalnice skoro
neomejeno število **jednako ostrih, globoko črnih** (tudi
pisanih), **nespremenljivih** pesnetkov, ki tudi **jedini**
v celem svetovnem poštnem društvu uživajo **poštno**
prednost.

„Brzi tiskár“ preseza za mnogo vse dozda-
nje prepisovalne aparate: hecto-, auto-, polygraph
etc., doseže autograph. tiskalnice glede izvrševanja,
preseza pa to glede ostrosti posnetkov, glede pripro-
stosti in cenote.

Kompl. aparate z dvema tiskovnicama pločama:
Štev. 1, ²²/₃₂ cm., Štev. 2, ²⁸/₄₀ cm., Štev. 3, ⁴⁰/₅₀ cm.,
a. v. gl. 9.—, a. v. gl. 12.—, a. v. gl. 18.—,
incl. odpošiljatev.

Prospekti, spričevala, orig. posnetki etc. takoj **gratis** in
prosto.

Liberec, Češka.

(467—4)

Steuer & Dammann.

Več dijakov

se bode vzelo v stanovanje v hiši št. 54 Sv. Petra
cesta. (508—2)

2000 gld.

leško na leto zaslužijo **gostilničarji** in **kupčevaloi.**
Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem
podvzetji: **F. Schlosser, Trst.** (419—40)

Praktikant

pošten, dobro izšolan, zmožen slovenskega in nem-
škega jezika, sprejme se takoj v

prodajalnico manufakturnega blaga
na drobno in debelo

v **Ljubljani na Velikem trgu.** — Kje, zvé se
v administraciji „Slovenskega Naroda“. (476—5)

J. ANĐEL-a
novoiznajdeni

prekomorski prah

umori

stenice, bolhe, ščurke, mole, muhe,
mravljinice, prešičke, ptične črviče,
sploh vse žuželke skoraj nenaravno hitro in
gotovo tako, da od žuželkine zalege **ne**
ostane nobenega sledú.

Pravi prašek se dobiva v prodajalnici pri

J. ANĐEL-u,

13, „pri črnem psu“, Hausgasse 13,
(Dominikanergasse 13, Kettengasse 11)

v **PRAGI.**

V **Ljubljani** pri **Albin Šličarji,** trgovcu.

Zaloge na deželi imajo tam, kjer so nazna-
njene po plakatih. (364—4)

Glasovi

o novo iznajdenem

J. Andělovem

prekomorskem prahu.

Mi podpisani smo „J. Andělov
prekomorski prah“, kateremu se
vsestransko daje velika pohvala, rabili
za uničenje golazni. Tu javljamo v inte-
resu občinstva resničen rezultat:

„J. Andělov prekomorski
prah“ je faktično specialiteta praška,
umori hitro in gotovo vsakega mrčesa
brez razločka — mi smo osnažili s po-
močjo zelo praktične prašilne brizgalnice
vse naše lokalitete, hišno opravo in obleko
popolnem, kar nam daje povod, da ga po
svojej lastnej skušnji vsakemu najto-
pleje priporočamo.

Mi še jedenkrat tu ponavljamo: „J.
Andělov prekomorski prah“ je prava
specialiteta; ne more se z denarjem
plačati. (450—3)

Lous Ballin, platna prodajalec,
Jan Schreeb, cvetličar,
Josip Wolf, odvetnik,
Jan Hill, hišni posestnik,
Rud. Krause, odpravljeni tajnik
pri Nassavskej železnici.
Josip Düsenbach, restavrater.

Vsi iz
Limburga
na Lahnu,
vojvodina
Nassau.

Dobi se v drogueriji

„zum schwarzen Hund“,
Hus- (Domikaner-) Gasse, Prag.